

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petič-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Budgetna debata.

(Dalje.)

„Nekaj pa bi, predno končam, vendar še rad omenil, namreč položaj naših rojakov v Koroški. (Klici: Prav dobro! bravo!) Ugovarjati se mi utegue, čemu se brigam za Koroško, ki ima vendar svoje lastne zastopnike v tej visoki zbornici?“

„Res je, nemško prebivalstvo Koroške ima svoje zastopnike, ki se s hvalevredno gorečnostjo potezajo za koristi svojih mandantov; slovensko ljudstvo v Koroški pa, katerega je tretjina vsega prebivalstva, pa nema tu niti jednega zastopnika (res je!), da bi se iz njegovih ust čulo, nemajo li Slovenci v Koroški tudi svojih želja in teženj in, ali se jim res tako kanibalčno dobro godi, (Živahna veselost) kakor smo tu iz ust nemških poslancev Koroške že šestokrat čuli.“

„Jaz nesem tacega mnenja, da naj zastopnik naroda zastopa in čuva samo interese svojega volilnega okraja; po mojem mnenju temveč poklican in opravičen je, da povzdigne svoj glas pri vseh nepopolnostih, kjer koli je zapazi, in da ima varnost interesov vse države pred očmi. (Bravo!)“

„In z jednako pravico, s katero se Vi, gospoda moja, poganjate za baje zatirano nemštvo v Kranjski in v drugih slovanskih deželah in se ne strahite daljnih potovanj (Istina!), da delate propagando za nemški „Schulverein“, o katerem smo danes čuli, da postopa roko v roci z ustavoverno stranko, da po lastnem nazoru spoznavate potrebe svojih rojakov in je potem tem laglje pospešujete: z jednako pravico, pravim, bode tudi meni dovoljeno, da se poganjam za prebivalstvo, katerega zatiranje ni izmišljeno, katero vrhu tega pogreša dobrote, po svojih lastnih odposlancih povzdigniti svoj glas v tej visoki zbornici, akoravno nosi jednaka bremena s svojimi nemškimi sodeželami, akoravno plačuje jednak davek v denarji in v krvi in bi zaradi tega smelo zahtevati enakih pravic ali vsaj pravico obstanka.“

„Gospoda moja! Velika je krivica, ki se godi v navidezno zakonitej obliki slovenskemu prebivalstvu v Koroški na neizmerno škodo njegove splošne izomike, in interes države zahteva, da se tej krivici kakor hitro možno stori konec in slovenskemu narodu da po zakonu zajamčena ravnopravnost. Kajti krivice, katere zakrivijo vlade proti narodom, maščujejo se vedno, prej ali slej, jedenkrat gotovo, in mnogokrat na državi pogubni način. Za tega delj priporočal bi vladi še jedenkrat nujno, da svoje oči obrača posebno na slovensko prebivalstvo v Koroški, da odstrani tamošnje zle odnošaje in osvobodi prebivalstvo nenaravnega jarma, kateri mu je naložila ustavoverna stranka zopet le v interesu „stranke“. (Bravo! bravo!)“

„Znam sicer, da ima vlada pri izvrševanju svojih nalog mnogo težav, ki se prirejajo ne redko v njej lastnej sredini. Saj je znala stranka za svojih mastnih let skoro vse urade ali vsaj važneje urade in mesta popolniti z moževi svojega mišljenja in svoje politične meri, ki stoje še sedaj kot gosta falanga in katerim je še nedavno odlično ustavoverno glasilo dalo spričevalo, da so v srci še vedno zvesti ustavovernim načelom.“

„Najbolj blagohotni nameni vlade zdrsejo se ne redko ravno nad temi ustavovernimi načeli in visoki vladi, ako neče, da se jej prečrtajo njeni nameni in preprečijo njena prizadevanja, ne bode preostajalo naposled nič drugega, nego da svojim organom v vsej resnobi jasno in določno pove, da neso služabniki „stranke“, marveč služabniki države (bravo, bravo!) in da nemajo podpirati prizadevanj stranke, nego prizadevanja vlade!“ (Prav dobro!)

„Ljudstvo v svojej priprostej pameti si ne more doumiti, od kod to, da se na javno znane protivnike tako pogosto v prejšnji vrsti ozir jemlje in da pridejo na boljša mesta, in baš po tem slučaju bi se lahko omajalo njegovo zaupanje v blagohotne svrhe vlade. Dejanski mora se ljudstvo poučiti, da ni zaman

upalo in se ni zaman tako dolgo vadilo potrpežljivosti.“

„Potem bode ljudstvo toliko rajši podpiralo vlado in tem veselejšje zadostovalo zahtevam, ki se stavijo nanj; potem se bode pa tudi hrepeneče zaželjeni cilj: Ravnotežje v državnem gospodarstvu kmalu obstinilo.“

„Kajti če je že samo zaupanje v vlado in proglašenje njenega programa izvelo znatno zboljšanje naših finančnih razmer, o katerem zboljšanje gospodje na onej (levej) strani še vedno dvomijo, trdovratno je zanikavaoč tudi tedaj, ko bi imeli namestu 28 milijonov deficita 28 milijonov prebitka, bode dosledna izvršitev tega programa, bodo z nadami in pričakovanji strinjajoča se dejanja, gotovo imele še veliko sijajnejši uspeh!“

„Ker od slavne vlade z gotovostjo pričakujem, da bode pričeti politični pravec z vso vztrajnostjo nadaljevala in v Najvišem prestolnem govoru proglašeni program zvesto izvela, delujem gotovo v smislu svojih volilcev, ako jej potrebna sredstva dovolim, izjavlajoč, da bodem glasoval za budget.“ (Priznanje in ploskanje.)

(Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. marca.

V petek sklenila je državna zbornica po dolgotrajnej debati, da se ima državni proračun za l. 1883. vzeti za podlago specialnej debati. Generalni govornik levice, dr. Herbst, prišel je bil koncem svojega dolgega govora v Carnerijev ton. Polemizujoč s finančnim ministrom Dunajevskim preide na „jedinost“ štirih strank desnice. Eksekutivni komité mu je močan, močnejši ko vlada, on ima večje uspehe kakor štedilni komisijon. S šolsko novelo neso bili niti Poljaki niti Čehi zadovoljni, in vendar bodo vsi za-njo glasovali. Novela o pristojbinah, pravi govornik, bode obtežila le male posestnike. Na novih davčnih postavah sploh ne

LISTEK.

Govor gosp. dra. Folnegovića na grobu dra. Kočevara.

Ti, koji si na zelenih obalah Sutle najljepše godina blagotvorna si života sprovodeč s ovu i s onu strane obale narodu svomu jednako ljubavi pružao pomoćnicu lječnicu ruku, koji si nas i jedne i druge istim žarom plemenite duše svoje na grudi privijao, svakoj se dobroj viesti s nami radovao, svaku jadicovku s nami probugario, ti koji si velikomu pjesniku dobe preporoda hrvatskoga bio najuzdaniji drug, najkriepči tiesilac u jadih njegovih, a bodrilac, kad bi mu sila poustajala, ti koji nisi niti jedan trenutok dugoga vieka svoga iznevjerio se ni činom ni rieči velikoj ideji, za koju si živio i radio — primi na rastanku sa svietom ovim zadnji ovaj posdrav u srdačnih riečih iz raztužena srca hrvatskoga.

Spokojno i mirno ostavljao si nas, kao vojnik, koji je dužnost svoju na braniku otačbine savjestno vršio. Plemenit otac obitelji, isto si tako plemenit

sinak rodu svomu bio. Krotka ćud i junačko srce našlo se u tebi u divnome skladu. Znao si odabrati pravo oružje u borbi svojoj. Najljepši dar Boga velikoga, kojim je čovjeka nadario, ljubav, bila je oružje, kojim si vazda bojevao i pobjede sticao. A nada sve znao si ljubiti ovu grudicu zemlje, na kojoj si se rodio, jer je tisućkrat bila oblivena krvlju djedova naših i nakvašena suzami majkaha naših! Zar da ti ona nebude onda lahka?!

Petdeset je upravo godina, što si napisao slavnomu prijatelju svomu, Vrazu, ove zlatne rieči: „Osvojnije sile nema na svietu, nad rodoljubljem. Ono nam jakost podaje prezirati sve tvarno, ono nas kriepi u našoj volji, da sve podhvatimo, što našoj domovini bude na čast i korist, ono nam daje snagu žrtvovati naš život za dobro naroda“. I celih petdeset godina žića tvoga divan su dokaz koliko je ozbiljno mišljena bila ona zanosna rieč tvoja.

Plače za to na tvom grobu narod sav, mej kojim si živio, jer te više med njim nebude živa. Plačemo ali i mi, koji smo s daljih krajeva jednako ti mile

postojbine amo poslani, a s nami prosuzuje tisuće očijuh hrvatskih v ovi tren, jer si duboko u grudih naših umio zasaditi sveti osjećaj zahvalnosti za nesebičnu, požrtvovnu ljubav, kojom si vazda budno pratio svaki naš narodni korak.

Budi ti nezaboravni, plemeniti mužu, ujedno i od mene napose, koga si milo primio i u bedi mojoj utješiti umio, zaželjen lahak počinak vječni, pak i tvrdo uvjerenje izraženo, da se djelovanje tvoje oko preporoda narodnjega bude nastavljalo po tvom uzoru od svih nas, koji ti v ovaj tren kličemo suzami v oku: Slava! slava! slava!

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pečorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

(Dalje.)

15. junija.

Ob jednajstih zjutraj, katero uro navadno odhaja kneginja v toplice, šel sem mimo njene hiše. Knežna sedela je zamišljena pri oknu; ko me je zagledala, skočila je po konci.

pusti jedne dobre dlake. Konečno hujška kmete proti veleposestvu in mobilizuje celo prihodnje delavske rode proti vladi in večini. Natlačeno polna galerija kriči svojo pohvalo govorniku tako burno in nedostojno, da jo mora predsednik ostro pograti, na kar se večina poslušalcev odstrani. Carneri je Avstrijo popustil, Menger na nje mesto postavil velikomški program in Herbst za uredjenje poslednjega upotrebil delavce! — Na to govori poslanec Tonner, dobro ugovarjajoč in odbijajoč napade predgovornikov. Generalni govornik desnice, prof. H. Clam, dasi močno utrujen, vendar po-prime besedo ter odgovori takoj v pet četrt ure trajajočem govoru, v katerem je dokazal, da se vsa čiherna desnica kreta vedno na državopravne podlagi. S posebnim zanimanjem zavzel se je govornik za enakopravnost. — V soboto napravil je poslanec Schönerer v specialnej debati pri §. 1., Najvišji dvor, celej zbornici neznosno situacijo, predložil, naj se kako dožene, da bi se jeden milijon civilne liste upotrebil za ustanovo zaklada za ome-gle delavce. Kakor da bi hotel kar hitro možno izvršiti migljaj Herbstov s prejšnje seje, pride Schö-nerer s tem famoznim predlogom, ščuvajoč tako re-koč z njim delavski stan proti kroni.

Bave se s političnimi odnošaji v Avstriji obsojajo **ogerski** listi skoro brezizjemno taktiko stare ustavoverne stranke. „Pester Lloyd“ okončuje svoj članek, v katerem pripoveduje ustavovercem najbrid-kejšo resnico, tako-le: „Mi znamo le jedno sred-stvo, s katerim bi se ustavilo napredujoče razjedanje vseh razmer avstrijskih: nemško-liberalna stranka mora skleniti mir, pa ne z dandanes veljavnimi na-zori in, če že ne more premagati svoje zopernosti, tudi ne z ministerstvom Taaffejevim, kakeršno je dandanes, ampak pomiriti se mora z misljo, da Avstrija ne prenese izključno nacionalnega gospod-stva, bodi si nemškega ali slovanskega. Sporazum-ljenje v tem smislu ima svojo opravičenost; ideja, s katero je pričel grof Taaffe, je bila povsem zdrava in opravičena. Ustavoverna stranka je v svojem red-kem zaslepljenji določila, bojevati se do zadnje srage, ob jednem pa je vrgla od sebe kos za kosom vse atribute svoje sile, ki so jej bili še ostali, in če si daje danes po jednem zamaknjem iz svojih gover-nikov pričarati blesteč svet svoje povračajoče se vlade: so to le zapeljive veše. Ako stranka v res-nici toži o „ubogej Avstriji“, ne bode mogla ostati v svojej dosedanjej siromašnej politiki, nego bode morala delati avstrijsko politiko, in če hoče biti uspešna, jo delati z onimi vred, ki imajo vedno še neizkaljeno zaupanje na onem mestu, katero je v monarhičnej državi le vendar merodajno.“

Vnanje države.

V **Črnejgori** ni politično stanje nič manj nego prijetno: na jednej strani diplomatske pregla-vice s Porto, na drugej pa sovražno obnašanje Alban-cev na jugozahodnej meji. Iz nahij v Rjeki, Cernici, Danilovgradu in Podgorici koncentruje se vojaštvo pod poveljem vojvode Marka Miljanova. Knez je, kakor znano, izrekel za ničevno mejno pogodbo, ka-tera se je bila sklenila s poverjenki otomanske vlade, pa se nje izpeljava le vedno odlaševala, ter je odredil, da se imati zopet zasesti vasi Matagoš in Beladnja. „Neposredni dogovori s Porto neso imeli nobenega uspeha in sedaj prosimo posredovanja vele-vlastij, katere jedine zamorejo po mejnarodnem ko-misijonu izvesti do konca ureditev mejnega vpra-šanja“ — tako se je izrazil kneževski minister vnan-jih poslov, Radonić, proti angleškemu zastopniku v Cetinji, Mr. Green-u. — „Pol. Corr.-i.“ se po-

roča iz Petrograda, da se je z ruske strani namig-nilo knezu Nikiti, naj v prihodnje raji opušča, kar bi utegnilo drugim državam dajati povod k nespo-razumljenjem. Rusija da stoji v dobrih razmerah z vladami, kojih pozornost je vzbudil pohod Karage-orgjevića v Cetinji, in s tem se kneževina le iz-postavlja odgovornostim. Tudi od avstrijske in srb-ske strani se je knezu Nikiti baje jednako očitovalo.

Glede kilijskega vprašanja se je v **podonavski konferenci** sklenilo, da je desni breg tega rokava, kolikor ga spada pod Ru-munsko, podvržen pravosodju podonavskega komi-sijona, ves rokav pa, kolikor ga je na ruskej zem-lji, spada pod rusko pravosodje, pridržane so čla-nom komisijona le informacijske pravice glede na-meravanih stavb in pa znani pridržek o visokosti pristojbina za ladije. Principijalno se je ukrenilo, da naj bode mandatna doba podonavskega komisijona tolika kot ona „commission mixte“. Podaljšanje po-verjeništvu za podonavski komisijon pa se določi s petnajstimi leti.

Dopisi.

Iz Črnomija koncem februvarja. [Izv. dop.]

Iz 18. številke „Slovenca,“ kakor tudi iz dunajskih listov seznanili smo, da tožita g. gimnazijski vodja Knapp in g. okrajni zdravnik dr. Lienhart iz Ko-čevja — boljše nemški „Schulverein“ v njunem imenu — uredništvo „Tribüne“ zaradi dopisa iz Ljubljane od 16. januarja, kateri opisuje zadnje otvorenje „schulvereinove“ šole ne Mavrlu.

Čudno, da ta dva gospoda, — dopisnik „Tri-büne“ imenuje ju „Kornblumenritterja,“ — ne tožita tudi uredništva „Slov. Naroda,“ vsaj sta ome-njena v dopisu od 11. jan., kako sta sodelovala pri slavnosti in imela govore, katerih pa nesta poprej v odobrenje predložila tukajšnjemu c. kr. okrajnemu glavarstvu, kar mora vsako tudi nepolitično društvo storiti. — Osobito zadnjega gospoda delovanje v našem okraji bilo je nekoliko, se ve da sicer le po-vršno opisano. Gospod doktor naj le dokaže, da ono malo vrstic ni vse do pičice istina, ako more; ako želi, služimo mu lahko s posamnimi fakti.

Čuli smo namreč, da nameravata to storiti, češ, da ni resnično, kar je v omenjenem dopisu poročano. Naj le poskusita! Preiskava potem si-gurno dokaže, da ni le vse to resnica, marveč tudi še kaj družega, kar v dopisu ni omenjenega, kakor da so peli Kočevsko himno (die wacht am rinzeffluss).

Sigurno sta prepričana, da biv glavnem mestu dežele, katere prebivalci so že dovolj prepričani o pogubnem in škodljivem delovanji tega ponemčeval-nega društva, čegar namere je razkril pred nekaj dnevi „Berliner Tagblatt“, porotniki, ki vidijo resnico v pravem svitu, morali tudi resnici dati čast in urednika oprostiti. Na Dunaji je pa stanje avtonomističnih listov dokaj težavneje; naj si res-nico še tako spričajo: kako hitro so lahko obsojeni, kaže nam zloglasna Vesteneckova pravda.

Vzadnjem dopisu bila je pred vsem omenjena črno-rudeče rumena zastava; to prizna celo petorica kočevskih magnatov v „poslanem“ v „Laibacherici“.

Recimo, da vse drugo ni bila istina nego to! Kaj naj si pač mislimo o takej zastavi na šolskem poslopji na avstrijskih tleh? Kako hočemo ime-novati tako ravnanje: pod nemško zastavo nazdrav-ljati avstrijskemu cesarju, peti avstrijsko himno? Se li spodobi s tem staviti dvoglavega av-strijskega orla pod krila nemškega? Je-li naš vladar podložen, je-li naša država podložna in služna nemškej?

In pri takej nikakor posebno patrijotičnej slav-nosti bili so navzočni c. kr. uradniki, mej drugimi tudi neki c. kr. okrajni sodnik iz Kočevja, to je oni gospod, ki je za ves sodnijski okraj kočevski oklical nemški za uradni jezik, ki s tem kljubuje celo ministerskim naredbam, bila sta navzočna gosp. Knapp in g. dr. Linhart, katera sedaj tožita „Tri-büne“, mesto da bi spoznala svojo krivdo, si trkala na prsi in klicala: mea culpa. Pač kopljeta sedaj jamo drugemu, a pazita naj, da jima višja roka ne odtegne tal pod nogami! —

Prilicno morda kaj več o pripomočkih, katerih se „Schulverein“ poslužuje v našem okraji in o nje-govem sedanjem delovanji.

Petindvajsetletnica gospoda Andreja Praprotnika.

V dan 1. marca t. l. obhajal je velezaslužni starosta in duševni voditelj slovenskemu učitelstvu, g. Andrej Praprotnik, petindvajsetletnico svo-jega učiteljevanja v Ljubljani. Dolga doba, polna težav in trpljenja, krasna pa zavest, da je mnogo, mnogo storjeno v prid narodnega šolstva, v blagost naroda slovenskega! . . . Tajno, a temu marljivejše delujoči odbor pozval je slovensko učitelstvo, da v ponosnem številu slaví svojega starosta in ni se varal v svojih nadejajih! Pač, da je izostalo mnogo daljnih čestilcev in osebnih prijateljev čestitega slav-ljenja, a dobajali so od njih pozdravni telegrami in prijateljske čestitke iz vseh krajev slovenske zemlje, kot slab izraz splošnega čislanja, splošnih sim-patij. Slovensko učitelstvo pokazalo je z nova krepki svoj značaj in ljubav do najodličnejšega člana svojega.

Zbralo se je v okusno prirajenej sobi „pri ba-varskem dvoru“ 46 gostov, ljubljanskih in zunanjih. Točno ob jednej uri dojde slavljeneč, prisrčno in navdušeno vzprejet po svojih tovariših. Lepo dru-žila se je s splošno navdušenostjo srčna radost, ve-sela prostodušnost, vsled katere ostal bode ta dan gotovo vsacemu udeležencu v večnem spominu. In vmes doneli so slavnostni govori in gorki pozdravi, donele krepke pesni slovenske (po večini s Praprot-nikovim tekstom), čitali se dohajajoči telegrami in druge pismene čestitke.

V sledečem bodi nam dovoljeno, govore in zdravijce podati v redu, kakor so se vrstili.

Gospod Ivan Tomšič čestita slavljencu v imenu slovenskega učitelstva. Danes da je napočil krasen velik dan, ko je nekoliko poplačano neumorno delovanje njegovo in krasno in jasno blestel bo še mnogo dobe uglednemu voditelju slovenskega uč-

— Šel sem v prednjo sobo, kjer pa ni bilo nikogar; posluživši se tukajšnjih priprostih običajev, šel sem naravnost v obednico, ne da bi bil naprej naznanil svoj prihod.

Bleda in žalostna bila so lica mlade knežne. Stala je pri glasoviru, z jedno roko opirala se je na naslonjač; ta roka se jej je malo tresla. Šel sem tiho k njej in jej rekel:

— Ali se vi jezite na me? . . .

Pogledala me je z globokim pogledom in pri-kimala z glavo; njena ustna hotela so nekaj spre-govoriti, a neso mogla; njene oči napolnile so se s solzami; padla je v naslonjač in zakrila obraz z rokama.

— Kaj vam je? rekel sem in prijel jo za roko.

— Vi mene ne spoštujete! . . . O, prosim vas, pustite me! . . .

Naredil sem nekaj korakov proti vratom . . . ona vzdignila se je v naslonjači; oči so se jej za-bliskale.

Obstal sem, z jedno roko držeč za kljuko, in rekel:

— Odpustite mi knežna; postopal sem ne-umno . . . kaj tacega se več ne zgodi; storil bom, kar je treba . . . Kaj vam je treba vedeti, kaj se je godilo dosedaj v mojej duši? Tega nikoli ne zveste, in to tem bolje za vas. Z Bogom!

Ko sem odšel, zdi se mi, da se je jokala.

Do večera klatil sem se peš po okolici Mašuka, strašno sem se utrudil; prišedši domov ulegel sem se v posteljo.

Kar pride Werner.

— Ali je res, kar pripovedujejo, vprašal je Werner, da se ženite s knežno Ligovsko?

— Kaj?

— Vse mesto govori o tem; moji bolniki so mi vsi pripovedovali to novico; kakšni ljudje so ti bolniki: vse zvedo.

„Vse to raztrosil je Grušnicki“, mislil sem.

— Da vam dokažem, da je to laž, povem vam, pa molčite o tem, da odpotujem jutri v Kislovodsk.

— Ali knežna tudi?

— Ne; ostane tukaj še jeden teden . . .

— Tako, vi se tedaj ne ženite?

— Doktor, doktor! pogledite me, kje sem kaj podoben ženinu?

Jaz ne trdim tega . . . A vi veste, časih se lahko zagazi v take okolščine, — pristavil je in se porogljivo zasmel — v kakoršnih se mora ženiti pošten človek, in mnoge mamice vsaj ne vidijo na-prej tacih okolščin. Svetujem vam kakor prijatelj: bodite previdnejši. Tukaj v toplicah je jako ne-varen zrak: koliko sem že videl mladih ljudi, dostojnih boljše osode, ki so se tukaj upregli v zakonski jarem . . . Da, verjamite mi, še mene hoteli so oženiti! Neka mamica z dežele namreč, katere hči je bila jako blede. Jedenkrat rekel sem jej iz neprevidnosti, da dobi njena hči zopet svežo barvo, ko se omoži; takrat mi je pa predložila s solzami v očeh roko svoje hčere in vse premoženje — petdeset duš, kakor se mi zdi. A odgovoril sem jej, da nesem za žentev.

Werner je odšel, prepričan, da me je obvaro-val ženitve.

Iz doktorjevih besedij sem zvedel, da se o meni in o knežni govori mnogo slabega po mestu.

teljstva. Gospod starosta torej naj dovoli, da mu v imenu slovenskih učiteljev izroča slavnostno pesen kot majhen izraz občnega spoštovanja!

Preč. g. Gnjezda, katehet na prvej mestnej šoli, napije v imenu prve mestne šole g. Praprotniku, kot vrlemu in ljubemu tovarišu. Govornik proslavlja blagi njegov značaj, prijaznost in bratsko občevanje s svojimi kolegi. Ob jednom pokloni mu slike učiteljstva na I. mestnej šoli, krasno in fino izvršene.

Oba govora izzvala sta burno in trajno odobravanje.

Slavljenec, g. Praprotnik, ginjenim glasom odzdravlja gg. učiteljem, da so ga počastili v tolikem številu, kakor bi se nikdar ne nadejal. On da nema besedij, da bi izrazil srčna svoja čutila, vendar jedno da je gotovo — današnji dan ostane mu nepozabljiv!

Jedva dobi mej frenetičnimi živio-klici gospod Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole na Krškem, priložnost, da se z največjo udanostjo spomina Nj. Veličanstva presvitlega cesarja ter pravične vlade njegove, koja je v novič potrdila g. Andreja Praprotnika soudom c. kr. deželnega šolskega sveta za Kranjsko, po pravici ceneč zasluge njegove!

Gospod Ivan Borštnik iz Šmarija napije v imenu starejših učiteljev slovenskih, a gosp. Anton Funtek v imenu mlajših tovarišev.

Po daljšem presledku dvigne se g. Žerovnik iz Gorij, ter napije marljivemu delavcu na pedagoškim polji slovenskem, g. Ivanu Tomšiču.

Gospod Feliks Stegnar pozdravlja jubilarja kot izbornega pisatelja in zaslužnega cerkvenega pesnika. Naravno je, da so zastarele cerkvene pesni, nedostatne v formalnem kakor tudi v jezikovnem obziru, morale vzbuditi v srci prečastitega našega slavljence nekako nejevoljo in, zato da se je podal na cerkveno-pesniško polje. Kako uspešno da je tu razvijal duševne svoje sile, to vé vsakdo izmed navzočih, kdor pozna „Marijne pesni“ — prave bisere cerkvene naše poezije. Govornik torej nazdravlja g. Praprotnika kot cenjenega in zaslužnega pesnika slovenskega, katerega Bog živi še mnoga leta!

Gospod Praprotnik še jedenkrat poprime besedo, gorko zahvaljuoč se na preobilnej časti današnjega dneva. On ve, da toliko odlikovanja ne velja tako osobi njegovej, nego stvari, katero zastopa. Bog živi značajno slovensko učiteljstvo!

Vidi se nam zdaj primerno priobčiti verze, katere je poklonil g. jubilar čestilcem svojim v spomin današnjega dneva. Lepo zveni iz njih opravičeni ponos učitelja, ki zastavivši vse svoje moči za prosep šolstva, vidi poplačan svoj trud. Pesen slóve tako-le:

Črtrt stoletja je minilo,
V Ljubljani kar mladost učim;
Če uka seme je rodilo,
Najbolj se tega veselim.
Učence vidim že veljake —
Stanovom raznim cvet krasán —
Za dom pregrete poštenjake —
To slajša mi današnji dan.

18. junija.

Sedaj sem že tri dni v Kislovodskem. Vsak dan vidim Vero v toplicah in na sprehodu. Zjutraj, ko se prespim, usedem se k oknu in pomerim daljnogled na njen balkon; ona je že davno napravljena in pričakuje zgovorjenega znamenja; in srečava se, kakor po naključji, na travniku, ki drži k toplicam. Zdravi gorski zrak povrnil jej je barvo njenega obraza in njene moči. Ne imenujejo zastoj Narzon bogatinski vrelc. Tukajšnji prebivalci trdijo, da kislovodski zrak vzbuja ljubezen, tukaj končujejo se vsi romani, ki se začno kedaj v podnožji Mašuka. Tu dije vse po samoti, vse je tajinstveno — gosti lipovi drevoredi drže proti gozdnemu potoku, ki šumi in ropoče čez skale, a dalje mej zelenimi hribi razprostirajo se z meglami napolnene doline na vse strani — bele akacije in visoke južne trave puhtijo lepodišečo vonjavo, uho raduje se prijetnega šumljanja potokov ki se bratovski združujejo v ravnini in vkupe izlivajo v Podkumok. Proti Pjatogorsku je svet bolj odprt, in vidi se cesta, ki se od tam vije kakor bela, oprášeni trak v velikih ovinkih. Ka-

Gospod jubilar napil je tudi vrlim bratom Hrvatom, kateri so mu toliko čestitek poslali.

Tako torej končan je jeden del slavnosti, prestopiti nam je sedaj k drugemu — k čestitkam in telegramom od vseh stranij.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) daroval je občini Dovje na Gorenjskem 200 gold. kot podporo za zgradbo šole.

— (Pesnikovo odlikovanje.) C. kr. naučno ministerstvo je pesniku Simonu Gregorčiču, vikarju na Gradišči pri Gorici, podelilo za prihodnje leto več sto goldinarjev znašajočo umetniško stipendijo, katero mu je porabiti v njegovo nadaljnje pesniško izobraževanje. O tem lepem odlikovanju našega pesniškega ljubljence radujemo se ter čestitamo iz vsega srca.

— (Slovensko gledališče.) Danes predstavlja se v deželnem gledališču „Marcel“, drama v jednom dejanji in „Jedina hči“, veseloigra v dveh dejanjih. Po repertoiru in po osebah predstavljavec sodeč, nadejati se je jako zabavnega večera. P. n. občinstvo bodi opozorjeno, da se te predstave mnogobrojno udeleži.

— (Znanstveno predavanje na korist „Narodni šoli“) obeta znatnega uspeha. Včeraj bilo je prisotnih 86 oseb, mej katerimi bil je tudi gosp. deželni predsednik Winkler s svojo obitelji. Gosp. profesor Wiesthaler čital je „O volkodlaku“ tako temeljito, ter svoje predavanje osvetljeval s tako zanimljivimi zgledi, da mu je koncem skoro poldrugo uro trajajočega predavanja donelo od vseh stranij živo priznanje. Prihodnjo nedeljo čita gosp. profesor Senekovič.

— (Pri jour fixu) literarnega in zabavnega kluba, kateremu je predsedoval gosp. Lednik, čital je gosp. profesor Borštinar izredno zanimljivo razpravo „O postanku, ustrojbi in prestanku vesoljnega sveta“. Bilo je vzprijeto s posebnim priznanjem in želeli bi bilo, da potom tiska bode pristopno širšim krogom. V muzikalnem delu omeniti je nove skladbe gosp. Parme, z naslovom „Reverie“, katera je vrlo dopadala.

— (Imenovanje.) Gosp. Victor Supantschitsch, okrajni sodnik v Postojni, imenovan je deželne sodnije svetovalcem pri dež. sodnji v Celovci.

— (Pri volitvi v okrajni zastop mariborski) propali so narodnjaki tudi v kmetskih občinah s 66 proti 70 glasom. Pred kratkim še večina, sedaj pa niti jednega zastopnika! Akoravno ni prodir priziv zaradi uvrščenja hišnih posestnikov mariborskih v skupino veleposestnikov, vendar naj bi se uvažalo, da „pasivni odpor“ še nikdar ni bil mnogo prida.

— (Umrla) je sinoči ob 9. uri gospa Josipina Lavrenčičeva v Postojni, vsekdar zvesta

domorodkinja in občespoštovana mati znanih rodoljubov. Lahka jej zemljica!

— (Umr) je g. Fran Stubelj, posestnik v Šmarijah na Krasu dne 28. februarja po kratkej mučnej bolezni. Z njim izgubi družina marljivega gospodarja, oziroma očeta, občina pa občespoštovane uda. Naj mu bođe zemljica lahka!

— (Velika nesreča.) Iz Košane se nam piše v 3. dan t. m.: Danes ob 3/4. uro popoldne zasliši se hipoma vriščeči glas: ogenj, gori, gori! V hipu bilo je nad 30 poslopij v plamenu, ker je strašanska burja pihala. Zgorelo je do tal vse. Tudi jedna žena je zgorela. Tuga in beda velikaanska. Obširnejše poročilo sledi.

— (Vrsta porotnih obravnav.) katere se danes prično pri c. kr. deželnej sodnji ljubljanskej, je sledeča: 5. marca dopoldne: Janez Ovičaj, požiganje; predsednik deželne nadsodnije svetovalec Kapretz, zagovornik dr. Munda; 5. marca popoldne: Jarnej Dolinar, uboj; predsednik Kapretz, zagovornik dr. Sajovic; 6. marca dopoldne: Franjo Čenčur, tatvina; predsednik pl. Zhuber, zagovornik dr. Moše; 6. marca popoldne: Anton Barle, uboj; predsednik pl. Zhuber, zagovornik dr. Pfefferer; 7. marca: Ana Ozbe, goljufija; predsednik deželne sodnije svetovalec Ludvik Rauniher, zagovornik dr. Moše; dne 8. marca dopoldne: Andrej Arber, spolsko posilstvo; predsednik Kapretz, zagovornik dr. Mosche; 8. marca popoldne: Andrej Kerstein, teška telesna poškodba; predsednik Kapretz, zagovornik dr. pl. Schrey; 9. marca: Janez Avsenek, uboj; predsednik pl. Zhuber, zagovornik dr. Zarnik; 10. marca: Tone Prelovšak, tatvina; predsednik deželne sodnije svetovalec L. Rauniher, zagovornik dr. Zarnik, zaslišanih bode dvajset prič; 12. marca dopoldne: Primož Prelovšek, tatvina; predsednik L. Rauniher; 12. marca popoldne: Josip Cizerl, uboj; predsednik L. Rauniher; 13. marca dopoldne: Franjo Kremžar, ponarejenje denarja; predsednik pl. Zhuber, zagovornik dr. Suppan; 13. marca popoldne: Marija Anžič, sondeležba pri ponarejenji denarja; predsednik pl. Zhuber, zagovornik dr. pl. Wurzbach; dne 15. marca pa se prične obravnava proti Frančiški Možina in njenemu ljubčeku Mateju Kovačiču, katera sta obdolžena, da sta umorila moža Frančiške Možine v njegovej hiši nad Lavrico blizu Ljubljane. Obravnava imela bi se bila že vršiti v zadnjem sesiji, a glavno obtežujočo pričo, neko beračico, katera je najboljšje slišala in videla umor, ni bilo moč najti, zato se je konečna obravnava prestavila. Takrat bilo je povabljenih 35 prič, zdaj je pozvanih 45 prič. Obravnavo bi bil imel voditi deželne sodnije predsednik g. Grčar, a ker v jedno mer boleha, prevzeti je moral vodstvo g. Kapretz. Prišlo bode še nekaj obravnav v tej sesiji na vrsto, mej njimi tudi najbrže šišenski učitelj Žebre, zaradi goljufije.

Bil sem pri njih na kosilu. Kneginja gledala je na me jako nežno, a ves čas se ni ganila od svoje hčere... res sitno! Vera sumi na knežno — to je vse, kar sem dosegel! Kaj ne stori vsega ženska, da bi razžalila svojo tekmovalko? Jedenkrat me je jedna ljubila, samo zato, ker sem jaz ljubil drugo. Nič ni bolj polno nasprotij, kakor ženski um: ženskih ne prepričaš z ničem; treba jih je pripeljati do tega, da se same prepričajo. Sistema dokazov, po katerej ženske uničujejo svoja prepričanja, je jako originalna, kdor hoče razumeti njih dijalektiko, mora zatejiti vsa šolska pravila logike.

Na primer, navadni logični sklep bil bi:

Ta človek me ljubi; a jaz sem omožena, tedaj ga ljubiti ne smem.

Ženski pa:

Jaz ga ne smem ljubiti, ker sem omožena; a on me ljubi — tedaj, in tu sledi nekaj točk, kajti nič ne govori razum, a govore največ: jezik, oči, in za njimi srce, če ga ima.

(Dalje prih.)

22. junija.

Naposled sta prišli. Sedel sem pri oknu; ko sem zaslišal ropot voza, je vse zatrepalo v meni... Kaj je neki to? Pa vsaj nesem zaljubljen? Jaz sem že tako neumno ustvarjen, da bi kaj tacega ne bilo čudno.

Tujci:

4. marca.

Pri **Slonu**: Salmhofer z Dunaja. — Munk iz Budapešte. — Kobanc z Dunaja.

Pri **Mallet**: Baller z Dunaja. — Oppenheimer iz Berolina. —

Pri **bavarskem dvoru**: pl. Andrioli iz Ilirske Bistrice.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
1. marca	7. zjutraj	735-70 mm.	- 2.0°C	sl. sev.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	735-31 mm.	+ 8.6°C	sl. vzh.	d. jas.	dežja.
	9. zvečer	739-08 mm.	+ 3.2°C	sl. vzh.	jas.	
2. marca	7. zjutraj	738-74 mm.	+ 0.6°C	sl. jvz.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	740-36 mm.	+ 3.8°C	m. vzh.	obl.	dežja.
	9. zvečer	743-74 mm.	- 1.0°C	m. vzh.	jas.	
3. marca	7. zjutraj	747-39 mm.	- 2.0°C	z. vzh.	d. jas.	0.00 mm.
	2. pop.	746-01 mm.	+ 3.4°C	m. vzh.	jas.	dežja.
	9. zvečer	746-91 mm.	+ 0.6°C	m. vzh.	obl.	
4. marca	7. zjutraj	747-97 mm.	- 2.0°C	m. vzh.	jas.	0.00 mm.
	2. pop.	746-99 mm.	+ 4.0°C	m. vzh.	jas.	snega.
	9. zvečer	746-31 mm.	+ 0.6°C	z. vzh.	jas.	

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk, ki je v prejšnjih dneh jel že nekoliko padati, se je v zadnjih dneh zopet vzdignil do svoje prejšnje višine; rastenje je bilo precej enakomerno; razloček mej maksimumom in minimumom sreden. Vetrovi so postali skoro povsod zelo močni in so jeli prevladovati skoro izključljivo vzhodni vetrovi. Temperatura je zadnje dni precej močno pala in bila sem pa tja celo podnormalna. Prejšnji ekstremni razločki mej maksimumom in minimumom so se zelo zavravali; temperatura, sosebno opoldne, ni več dosegla svoje prejšnje visokosti. Nebo je bilo večinoma popolnem jasno, vreme zelo suho in stanovito.

Tržne cene v Ljubljani

dné 3. marca t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	5	20
Ječmen	4	55
Oves,	3	9
Ajda,	4	23
Proso,	4	87
Koruza,	5	20
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	9	—
Krompir, 100 kilogramov	2	86
Maslo, kilogram	—	98
Mast,	—	88
Špeh frišen	—	68
" povojen,	—	75
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	1 ² / ₃
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	56
Telečje	—	48
Svinjsko	—	48
Koštrunovo	—	30
Kokoš	—	45
Golob	—	16
Seno, 100 kilogramov	2	94
Slama,	1	96
Drva trda, 4 kv. metre	5	80
" mehka, " " "	4	—

Dunajska borza

dné 5. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	40 kr.
Srebrna renta	78	65
Zlata renta	97	75
5% marcna renta	93	20
Akcije narodne banke	828	—
Kreditne akcije	314	20
London	119	75
Srebro	—	—
Napol.	9	49
C. kr. cekini.	5	64
Nemške marke	58	45
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	118
Državne srečke iz l. 1864.	100	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta.	97	55
Ogrska zlata renta 6%	119	90
" " " 4%	89	30
" " " 5%	87	40
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi.	116	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	75
Pr-or. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	100 gld.	170
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	122
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	225	75

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armic.

št. Rupertska občina na Dolenjskem išče

tajnika,

(119-4)

ki je zmožen slovenščine in nemščine, z letno plačo 160 gld.

Le kratek čas

se vidi

v dvorinah starega strelišča

velikanski

dunajski Panoptikum,

historično-umetniška izložba
plastičnih mojsterskih del,

jedina te vrste in brez konkurence.

Obseza:

preko 150 podob v nadživotnej velikosti,

popolnem oblečene in opremljene, predstavljajoče: **historične skupine**, znamenite **pesnike** in **umetnike** minulosti in sedanosti, **vladarje**, **junake**, **rodovinske prizore**, **humoristične slike**, **inkvizicije**; dalje

Skupine in prizore iz iztočnega in bosenskega bojišča na konjih in peš itd.

Posebno opozorujemo na glavno sliko

Munkacsy-jevo:

Kristus pred Pilatom,

predstavljajoče 50 oseb v nadživotnej velikosti, izgotovljena od pariških umetnikov mons. L. Rivier in F. Beno natanko po prvotni sliki. Ta skupina nema dozda kaj podobnega v tej umetnosti, celo svetovnoznani Panoptikum v Londonu in Berolinu ne.

Ustopenina: za osobo **30 kr.**, za vojake do šikovnika in otroke **15 kr.**

Odprto je v nedeljo ali praznik od devetih dopoludne do devetih zvečer; ob delavnikih od dveh popoldne do devetih zvečer.

Z odličnim spoštovanjem

L. Veltée,

lastnik stalnega dunajskega Panoptikuma.

(126-3)

Trgovsk učenc

iz dobre hiše vzprejme se v veliko **trgovino s papirjem**, kjer se more naučiti tudi italijansčine. Prednost imajo oni, ki so že služili v jednaki trgovini. Hrana in stanovanje pri gospodarji.

Ponudbe naj se izvolijo pošiljati takoj upravništvu „Slovenskega Naroda“ z napisom „**pošten in priden**“.

Mazilo za lase!

Po prof. dr. Pithu.

Jedno najboljših sredstev, da se prostor, kjer rasó lasje, **utrđi** in da lasje ne **izpadajo**, ob enem jim daje **lep lesk** in se uporablja z gotovim vspehom pri tisočih.

1 lonček za dolgo časa **samo 60 novcev** prodaje **pravega**

lekarna „**pri samorogu**“ J. pl. Trnkoczy-ja
na Mestnem trgu št. 4 v Ljubljani. (40-6)

V najem

se oddana 3 do 6 let proti jako ugodnimi pogoji tako zvana **Štuler-jeva prodajalnica** s skladiščem, kletjo in dvema sobama v **Mozirskem trgu** na spodnjem Štajerskem. — Več se izve pri lastnici **M. Štuler v Mozirju** do konec marca t. l. (123-3)

Št. 1307.

(138-1)

Sekundarska služba

v deželnej bolnišnici v Ljubljani z letno plačo 400 gld. in posebno začasno nagrado 150 gld. za opravljanje sekundarske službe v bolnišnični podružnici, potem s prostim stanovanjem, svečavo in kurjavo, je izpraznjena in se bode na dobo 2 let oddala, ki se pa utegne po dvehletnem dobrem službovanju potem še za 2 leti podaljšati. Prošnje za to službo naj se pri vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani uložé

do 30. marca l. 1883.

Prošnjikom je dokazati, da so doktorji zdravništva ali da so vsaj zdravniške visoke šole dovršili, in navesti, če so že kaj službovali. Na prošnje, kateri so razen nemščine zmožni tudi slovenskega ali katerega drugega slovanskega jezika, se bode posebno oziralo. Natančnejša pojasnila daje vodstvo bolnišnice v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dné 28. februvarja 1883.

Deželni glavar: Thurn.

JOSIP KOKALJ,

barvar v Kropl (z. p. Podnart),

se priporoča

(130-2)

za barvanje vsakeršnega blaga

v raznih bojah, za prodajalnice in za domačo rabo, ter izdeluje najsolidnejše in po najnižjih cenah, prodaja tudi razno **barvano blago**, zlasti **platno** stanovitno višnjeve barve.

Umetne

(574-53)

zobe in zobovja

postavlja po najnovjšem ameriškem sistemu v **zlatu**, **vulkanitu** ali **celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hrdeckega mostu, v I. nadstropji.

Reelna razprodaja.

Zaradi preselitve iz svoje dosedanje prodajalnice sem primoran v času od **1. do 20. marca** po **jako znižanih cenah** razprodajati svoje bogato založeno blago, obstoječe

v **papirnih izdelkih**, albumih, mapah, **muzikalijah**, **galanterijskem blagu**, **kupčijskih knjigah** in **noticah**, spisih za **mladino**, **slikanih in molitvenih knjigah**, **pisalnem orodju** za pisarne in šolo, **slikah z oljnim tiskom**, **fotografijah**, **črnilah** itd. itd. (121-5)

Karol Till v Ljubljani,

poleg Hrdecky-jevega mostu.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci,

in nepresežno zoper **neslast do jedi**, **slabi želodec**, **smrdečo sapo**, **napihnenje**, **kislo podiranje**, **žolpanje**, **katar v želodeci**, **zgago**, **da se ne nareja pesek** in **pšeno in slez**, **zoper zlatenico**, **gnjus** in **bljuvanje**, **da glava ne boli** (če izvira bolečina iz želodca), **zoper krč v želodeci**, **preobloženje želodca z jedjo** ali **pijačo**, **črve**, **zoper bolezni na vratu**, **jetrah** in **zoper zlato žilo**.

Glavna zaloga:

Lekar **C. Brady**, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Frave ima samo: V Ljubljani: lekarna **Gabriel Piccoli**, na dunajske cesti; lekarna **Josip Svoboda**, na Prešimovem trgu. V Novem mestu: lekarna **Dom. Rizzoli**; lekarna **Josip Bergmann**. V Postojni: **Anton Leban**. V Gorici: lekarna **A. de Gironcoli**. V Ajdovščini: lekarna **Michael Guglielmo**. V Celju: lekar **J. Kupferschmied**. V Kranju: lekar **Drag. Šavnik**. V Kamniku: lekar **Josip Močnik**. V Radovljici: lekar **A. Roblek**. V Sežani: lekar **Ph. Ritschel**. V Črnomlju: lekar **Ivan Blažek**.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: **Frave Marijinceljske kapljice** za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besede: **Echte Mariazeller Magentropfen** — **Brady & Dostal** — **Apotheker**, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba **Marijinceljske matere božje**, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljen **varstveno znamenje** in zavoj mora biti zapečaten z našim **varstvenim znamenjem**. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nemanjajo teh znakov istinitosti, naj se zavržejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (487-78)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.